

atastih mužova, svo u domaćem kroju. Neki od njih bili su pravi Goliat. Najviše i najstrašniji novili su zastave, što orkono što narodno, hrvatske. Po deset, dvadeset, trideset i više njih postavili su u red, pa svojim dugimi i jakim kuburama, upornimi u to, pucaali skupno kao na zapovjed; zamjenili jih drugih toliko, i trojica, i još posljednji nisu pravo svršili, već su oni prvi opet imali nakrcano kuburo i opet pucaali. Dakako, da bijaše i u rodoljubnih naklata sa obate i sa parobroda, koji su se onda ponovili, kad su Riečki — bili su to naime stanovnici iz Rieke dubrovačko — došli na naš parobrod. Pođravili su nas iskreno, muški, kao pravi Hrvati, a mi, primiv ih kao rođenu braću, divili smo se njihovom odliću, njihovim stavom, njihovom krasuom govoru, njihovom otčenosti. Gledajući i slušajući takve muzeve, oduševljene za hrvatstvo, orpili smo sve to jaču mudu u burbi za našu svetu stvar. I njihovih težnjah vrhunac jest ujedinjuma i slobodna Hrvatska. U nas su gledali borioce za nju. Pucaali su prije kao da su htjeli pozdraviti prve trakove njezinoga oživotvorenja, a sad kao da su pitali, kad će doći do oživotvorenja onoga, što sada tako vrucje u srcah dajmo; kad ćemo si stisnuti ruke i pasti si u naručaj kao sinovi jedne, dobnao domovino, ujedinjeno samostojna Hrvatske.

(Dalje sledi.)

DOPISEI.

Baška dne 8. julyja 1893. (Konac.)
— Godine 1866. kad su ovdje u sv. poslanstvu bili oo. Iusevici, podignut je izvan trgovista na „Poklonu“ sv. križ na uspomenu. Zub vremena otostio tako kamion, da nam se sada ne kaže tamo nego gomila razbacana kamena. Da je to našuma narodu teško pri arduo bilo, samo se sobom razumjeva. Naši trgovci, pomorci i ostali dobri ljudi darovali su prilično liepu svoticu novaca, da se na tom probrbitnom mjestu podigne dostojan spomenik sv. poslanju. One, koji u tu svrhu nisu još do sada ništa doprineli, ovime liepo pozivljemo, da što god po mogućnosti doprinesu. Bog će svim plaćiti!

Našu narodnu čitaonicu preselili smo u prikladnu prostoriju, to se sada nalazi upravo na onoj točki našega trgovista, koja je vazda od naroda poješena.

Radilo se i ovdje o sakupljanju milodara za viencu, kojega se imalo položiti na lies grofa Draškovića prigodom pronosa njegovih smrtnih ostanaka u Zagreb.

Popisni arak za primase nebijaše izložen kako bijaše zaključeno, nu učinili smo ipak, da se po mogućnosti odužimo blagaj uspomeni utejeljelja i najvećeg dobrotvora „Matice hrvatske“.

Ima nas još dosta, koji smo samo Hrvati kod čašice rujna vina i onda kad ve radi o probitku ovome ili onome.

Minule se jeseni potrudili mnogi članovi gospodarske zadruge, na čelu svojiju velezaslužnim predjednikom, ovamo držati svoju glavnu skupštinu. Tom zgodom dužni su bili naši pravci narod uputiti, da se u to društvo upiše. Mi ovdje brojimo vrlo malo članova zadruge, pak zar se zato može kriviti narod? Od glave, voli se, riba smrdi. Onog dana onaj, koji je puku morao dati liepi primjer, briltrao je kod skupštine svojom odumotouću.

Parobrodi društva hrv.-ugarskog dolaze u našu luku dva put tjednom i to na polazku iz Rieke u Zadar i obratno. Da je naša luka uređena kako treba, to da se nije ovako nesvršana ostavila, mi bismo se sauzeli kod uprave tog parobrod. Društva i ono bi k nam više put kroz tjedan šljalo svoje parobrode. Ali dok u ovakom stanju bude naša luka, toga nasmijemo niti pomisliti.

Parobrod. hrv.-ug. društvo imade vam ovdje kao svoga agenta dobro vam opisanooga bivšega načelnika Desantich-a. Mi se čudimo upravi toga društva, da medju ovim pučanstvom nije mogla naći drugog čovjeka negu baš tog našeg polit. prijatelja! Kaže se, da zahtjeva neka se narod na parobrode vozi u nj.-govoj ladjici, inače da mu se mora plaćiti globu.

U svojem probitku imalo bi se spomenuto društvo zauzeti kod kompetentne oblasti, da se na ključu našu luku uradi jedno mjesto, gdje će pristajati parobrod, da izkrca i ukrcu putnike i trgovačku robu.

Našoj obćini bila je od strane vlade uz neke obveze ponudjena naučilska škola. Mi smo toliko slobodni upitati našu slav. obćinu došli obć. poglavarstvo hoće se ikada ili nikada ova za našo priliko vooma potrebita škola oživotvoriti?

Obćinsko zastupstvo nek se već jednoč odludi graditi novu škol. zgradu,

jer ova svojoj svrhi niti najmanje ne odgovara.

Našim učiteljskim silam stavljamo na dužu, da malko bolje prianu uz školaki rad i nuk se više bavio školakimi poslovima nego takorjmi, koji na njih ne spadaju. Škol. zakonom je opredijeljeno, da uz svaku pučku školu mora obćina skrbiti i za škol. vrt. Zar mi li to g. urednici, da je ikada komu palo na pamet ovo planje staviti na dnovni red? I tako vam niti danas ova velika obćina noimado svig škol. vrta, gdje bi se mladož mogla podučavati u gospodarstvu.

Nemožemo biti nego do groba žalovni našomu milomu i obće obljubljenomu zastup. na car. vieću g. profesoru Vj. Spinčiću, što ne jo bio tako dolubruvito preporadih nekojs neobhodno potrebito radnje u našoj luci. Mi smo a veseljem njegovo plemenitu rieči pozdravili i uzdali se, da će nam so vrucja želja izpuniti. Prodi će brzo ljeto i jesen a mi strahom i trepetom očekivamo zimu. U luci neće nam bit sječajni brovevi, jer nije prikladnog mjesta za vezanje, a valovi će nam podkopati temelji kućam na obali. Zar smo mi toliko malovredni, da si za nas i naše imuštvo, da nam ga valovi morski ne progutaju, nitko no tere glavu? Oni, koji su pozvani, da nam pomognu, nek to učine za dobe, jer mogte bi se iz ovog nemara poroditi veliko nesreće.

Prod nekoliko godina nosila je naša potrošarica godimice od 1200 for. a danas jedva 300 fr. Da je ova potrošarina pala tako rekud na ništicu, uzrokom je ponajviše loš nadzor, pak so krijemčari na svo strane.

Poradi ove stvari neka se zauzme naš velovredni g. Dinko Serčić, narod. zastupnik na pokrajinskom saboru. Polag našeg skromnog mnjenja bi mogla finan. stráža paziti i utjoravati ovu potrošarinu, kad ih i onako prilijan broj ovdje imado?

Nekoji naši rodoljubi misle ovdje ustrojiti podporno pomorsko radničko društvo. Čim budu uređena i potvrđena pravila sazvat će privremeni odbor glavnu skupštinu.

Medju ostalim, veseli nas osobito što se jo u našu sredinu preselio veloučeni gospodin Šjöttery, do sada obć. ljednik u sv. Vidu. Mi od strane naše želimo veloučenomu gospodinu ljedniku, da medju nami ostane duže vremena, to da naše trgoviste i narod zavoli.

iz Lošinja 10. julyja 1893. (Dalje.)

Tko pozna prošlost našega kandidata i kandidata talijanske stranke, mora so čuditi takvoj drozivosti, najjed koje se usudjuje u tom pogledu bacati sumnju na jednoga, čija čuvstva odanosti bila su i jesu uvijek ista, a izvracati i jamčiti za drugoga, koji se u tom smislu nije jušto nikad izrazio na način, da bi s razlogom nestalo dvojba, koje se glode toga više puta pojavijaše.

Zato, mjesto da se bezimni dopisnik u „Mattinu“ tako uzurjava, premda direktno ne preuzimaju nikakvog jamstva za svoga branjenika, nebi bilo škodilo, da jo njegov kandidat dao u kakvom proglasu oduška tomu svomu čuvstvu, a mi bismo se bili zadovoljniji, kad bi se on na isti način onako bistro u tom pogledu izrazio, kao naš kandidat. Hoće li se on odazvati tomu zahtjevu? Da vidimo!

Da bi šta vriedilo ono, što jo nepoznati dopisnik uvratio u „Mattinu“, mi bismo bili zadovoljni, što smo postigli nedvojbeni izraz lojalnosti prema vladaru, ali po svemu so vidi, da su dopisi bili napisani samo za ovu zgodu, i to golo i prazno rieči, a ništa ozbiljnoga, te s toga moramo tražiti, da se o tomu jasno izrazi gospodin kandidat, dotično sad izabrani zastupnik.

Čini se, da so nisu podupiratelji talijanskog kandidata baš smatrali sječajnim za uspjeh, jer pozvaše u pomoć mnogo lošinjana stanujućih u Trstu, koji u broju od 27 imajućih pravo glasa, odavraše se pozitivu, to priispješe u Malosele dan prije izbora posebnim parobrodicom iz Trsta. Ovi ooskoliee ovdajšnje klimajuće, to se podvostručenom strčanouću dajuće svi na sabiranje glasova, i jašće se nikakvog sredstva, da poluče ovj. Grožnjami i prijetnjami, molbami i mitom pobrali su sve, što jo bilo moguće; duktivoć u dvorauu ljude, koji ne znadu već šta čine, ni šta govore, koji nisu bili kadri izreći, a ni napisati imo kandidata. Drugi put čemo vam ocertati stanje svicesti i izobražonosti izbornika Maloselskih, a za danas smo se obazrieli samo na kojijod slučaj.

(Konac sledi.)

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 10. julyja 1893.

Austro-Ugarska. Carevinsko vieće sastati će se u prvoj polovici mjeseca decembra. Pojedina ministarstva izraduju proračun za god. 1894. Ako so sastane carevinsko vieće decembra mjeseca, tad morali sastati zemaljski sabori prije kraja ili novembra mjeseca. Hrvatske novine iz Dalmacije traže, da bi se sastao dalmatinski sabor već mjeseca agusta, jer da nije umjestno ni koristno ako se sastanu zemaljski sabori prije i poslie božićnih blagdana.

Prošloga čedna obavili se u južnom Tirolu naknadni izbori za zemaljski sabor. Tamo polažu naime talijanski zastupnici svoje mandate i neće da sudjeluju u saboru dok vlada nerazdieli Tirol u dvie pole, u njemački i talijanski. Izabrani su svaki put radikalni talijanski zastupnici.

Hrvatski sabor imao bi se sastati na podulje zasjedanje mjeseca oktobra.

Crnagora slaviti će dne 25. t. mj. i sledjećih dana riedku svečanost t. j. četiristogodišnjicu prve tiskarne u Obodu u Crnojgori. Toj svečanosti prisustvovati će učionjaci i prvaci svih slavenskih plemena, a to je i pravo, jer je to velika slavenska kulturna svečanost.

Srbija. U sjednici narodno skupštine od subote i nedjelje branili su se obtuženi srbski ministri radi provrede ustava. Branili se ponajbolje bivši ministri Avakumović i Ribarac.

Rusija. Sastanak ruskog priestolonasljednika sa njemačkim cesarom u Berlinu, da bijaše vooma srdačan. Odatle nagadjaju njemački novinari, da su se oduošaji izmedju Rusije i Njemačke poboljšali.

Francezka sukobila se sa Siamci u Indiji, gdje imadu Francezi svoje naselbine. Reč bi, da podupire Englezka Siamce, koja zazire od napredovanja Franceza u ovih pokrajinah na štetu Sijama.

Franina i Jurina

Fr. A vo Oasru da misle neki šarenjaki pitat talijansku univerzu.
Jur. Ča je pak to?
Fr. Velika škola, va koj' se latinske govori.
Jur. Tor ima tamo već sada šarenjaki, ki latinske prijavu, kako i poteli.
Fr. Osobito onisti, komu lire hodo.
Jur. Ma hodi sada driti vo!
Fr. Buskarona, zač će bit za profesora na univerzi.
Fr. Ma će na Susku jimat dvo popa?
Jur. Aj ni, a će mi to gorovis?
Fr. Ma će tako pop kada gres v crkvu; prija nego se na pap komaniko, sakreston do popu busnet pastekulu.
Jur. Tar to i jo znou.
Fr. Pak komu ju ponosa?
Jur. Anojonu.
Fr. Čo nevidis, da sakreston darzi v rukah pastekulu, pok mu ju v rukah busne kako i pop?
Jur. A jo njeon sal nanku za tin.
Fr. Ma to nigdar ni bile. nego sakreston ju da v ruke anojonu, pok noka busiva kako oćo.
Jur. Ki to zapovida?
Fr. On ki v crkvi zapovida.
Jur. A zođ to čini?

Fr. Al su prijateli; vis da mu jo loni zoel za godiće pistulu, kantol ju drugi sakreston a sada mu ju jo ope doš kako oćo on.
Jur. A bonidž v crkvi ki uživa gratis?
Fr. Baš mi cironasi ne.
Fr. Va Lovrano da imaju novoga duhtor Jur. Ča od zakona al od biga?
Fr. Bit će sada po loto piutošo od blag Jur. A po zimu?
Fr. Od siacili.

Na spomen mladomislenuku Ivu Trinajstiću na dan 9. srpnja 1893.

kad jo prvi put prikazao nekrcnu žrtvu Bogu.
Uzpirih mlada krvca slabo tielo
Da sjaj potamni raj-ovatućeg liora
I prieti duši orno pak-ždrielo
Svo atiša, satru za trou živa vjera!
A dušman kleti kad ustano amielo
Te ator skovat dragoj majci smjera
Tad vjermom sinu plano bišo oielo
Na smrt so bori tudjina da tjora.
I tobe brate, sviet će vud šarenj, Gđjo mričov kruži biesan raj pakljeni
Prosvjetljen vjermom unaci čaš njemu,
U stališu koj najdraži jo Bogu
Med pukom širi vjuru, bratsku slogu
Da jeram padu s' vrata rodu svomu!
Jose Grčić Krasanin.

Napadačem.

Vašeg gnjeva, kukavice,
Znašjo atrah me nije,
Dok mi plamen rodoljublja
Mlado vreo grije!
Što pitate? Ja sam Hrvat
Svakom kažem sinulo
Svietu, vama — i pouosom
Dišem mlado čelo!
Priistite mi a Vasim strielam,
Pa i samom smrti,
Mog zanosa, moğa žara
Niste kadri strti!
Istran Hrvat znamo to je,
Ono što Vas peše,
Istareki do biti Hrvat
Dok mi život tuđe!
Moj hrvatski rod jo slavni
Ponosim se s njime,
Pit Hrvatske nigdje nema
Kraene domovino!
Njezin narod izvrgo jo
Davno grudji topu
Spasio je svojom krvi
Prosvjetu — Evropu!
Sad mi Hrvat barbar kliče
Harnost Vašog puka,
Jer od smrti spasila Vas
Hrvatska je ruka...
Odgovora za Vas nemam,
Prekomorske piće,
Pogrdje Vam vaše vradam
Podle kukavice!
Zadar R. Katalinić Jeretov.

Različite viesti.

Krst novorođenoga nadvojvode. Dne 10. t. m. kratio je presv. g. dr. I. Flapp, porečko-puljaki biskup, novorođenoga sina nadvojvode Karla Stjepana, koji služu u cesarskoj mornarici i stanuju vođinom u Puli. Zastupnik kuma sv. Otao pape Lava XIII. bijašo nadvojvoda Albreht Salvator. Novorođeni nadvojvoda dobio je na sv. kratu sledjeća imena: Lav, Karlo, Marija, Ciril i Metod.
Nadvojvoda Karlo Stjepan govori liepo hrvatski, a pokazao jo deosto, da je iskren prijatelj našemu narodu.
Imenovanje. Službene novine boške donasaju imenovanje pref. gosp. Frana Černo, kanonik-starijšino stolnoga kapetola u Trstu, kanonikom-školinikom istoga kapetola; nadalje imenovanje voled. gosp. Josipa Križmana, profesora vjetrovke na gimnaziji u Pali, kanonikom stolnoga kapetola u Trstu. Očistimo srdačno! Za družu sv. Cirila i Metoda u Istri.
Pop Ivan Trinajstić, prigodno svojo prvo miso, zaglogoljano u Vrbniku dne 9. t. mj., pristupio družbi kao utemeljitelj, izbrojiv for. 100. — I tom prilikom dostiga gospodja Fabianić skupila je 30 for. — Prigodno posajta g. zastupnika Vjokoslava Spinčića u Baški, skupila vrlo gospodjice Valburga Serčić 20 for. Živite sabiračice i darovatelj!

